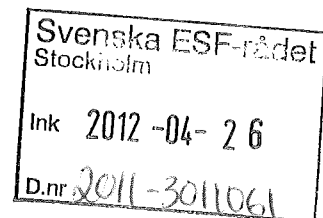

1912-2012

100 ÅR AV
FOLKBILDNING
& KULTUR

0039

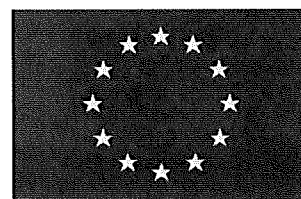
Översättning av

ABFs Medborgarbok

Slutrapport

ABF Södra Småland

April 2012

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska integrationsfonden

Projektnamn:	Översättning av ABFs Medborgarbok
Projektanordnare:	ABF Södra Småland
Projektperiod:	20110701-20120331
Total projektkostnad:	695930 kronor
Medfinansiärer:	173983 kronor (ABF och Arbetsförmedlingen)
Projektpartners:	

För mer information, kontakta:	Marianne Paine/projektledare
Telefon/fax:	0470-700 796/0470-700 799
E-post:	marianne.paine@abf.se
Ev. hemsida med projektinfo:	www.sodrasmaland.abf.se

Rapportförfattare	Marianne Paine
Telefon/fax:	
E-post:	

Övriga rapporter eller annat material från projektet:

0. SAMMANFATTNING

ABF Södra Småland tog med stöd av Integrationsfonden fram ABFs Medborgarbok 2009. Boken, som är på knappt 100 sidor, innehåller samhällsinformation riktad till nyanlända anhöriginvandrare från tredje land. Boken omfattar samtliga de områden som senare kom att nämnas i förordningen om samhällsinformation till nyanlända. Till ABFs Medborgarbok finns också en handledning för cirkelledaren/läraren. Hela materialet är på svenska.

Redan när boken kom frågade flera av mottagarna och användarna av boken efter översättningar. På ett tidigt stadium beslutade vi därför att ansöka om stöd från Integrationsfonden för att översätta boken till de för närvarande mest använda första- eller andraspråken bland nyanlända: arabiska, dari, engelska, ryska och somaliska.

ABFs Medborgarbok finns nu på sammanlagt 6 språk. Handledningen finns på svenska. Den har distribuerats till samtliga kommuner och länsstyrelser i landet, till ett stort antal Arbetsförmedlingar, många folkhögskolor, alla ABF-avdelningar och till andra intresserade som arbetar inom området.

Det pågår mycket verksamhet där ABFs Medborgarbok används inom kommuner, hos utbildningsanordnare av olika slag, bland invandrarorganisationer.

1. PROJEKTIDÉN – PROJEKTETS HUVUDSAKLIGA SYFTE OCH INRIKTNING

Idén att översätta ABFs Medborgarbok fanns med redan under tiden den första versionen producerades. Det kom fram ett antal förslag på hur vi skulle kunna vidareutveckla våra insatser inom området för samhällsinformation, inte minst från de invandrarorganisationer som hela tiden varit aktiva i projektets referensgrupp. Förslagen handlade bland annat om att komplettera boken på olika sätt, till exempel med serier av bilder knutna till de olika avsnitten, en film med personer som spelar upp scener från vanliga myndighetskontakter och liknande, texten inläst på CD på olika språk och liknande. Den idé som vi slutligen fastnade för var att starta processen med att göra en översättning av hela boken, till flera språk.

Medborgarboken är tänkt att studera i grupper, där deltagarna får stöd av en cirkelledare/lärare och sina kurskamrater. Boken är upplagd så – och inte minst handledarboken – att man uppmanas till praktiska inslag i kursen – för att illustrera, bryta rutinen, ge ökade kunskaper med praktiska erfarenheter och så vidare. Allt detta skulle följa med i en översättning, och många skulle kunna ta till sig informationen lättare på modersmålet än på svenska, inte minst med tanke på att målgruppen är nyanländ. Samhällsinformationen ska ske på modersmålet i möjligaste mån, och målgrupp är en blandad grupp, med skiftande utbildningsbakgrund, även om vi i första hand har personer med kort utbildning som målgrupp.

Vi såg alltså att det fanns ett behov av en översättning till vissa språk. Efter inhämtning av fakta vad gäller vilka "nyanländarspråk" som dominerade i dagsläget och så långt in i framtiden som var möjligt att göra en någorlunda säker bedömning, beslutade vi att ansöka om stöd för 5 språk: arabiska (palestinier och irakier, till exempel), dari (det dominerande språket bland flyktingar från Afghanistan), engelska (vanligt andraspråk för personer från Asien och Afrika), ryska (Vitryssland och

Tjetjenien, bland annat) och somaliska (den största gruppen för närvarande). Handedarboken, som är ett stöd för cirkelledaren/läraren, kommer inte att översättas. Den kan laddas ner kostnadsfritt från ABF Södra Smålands hemsida.

2. PROJEKTUPPLÄGG

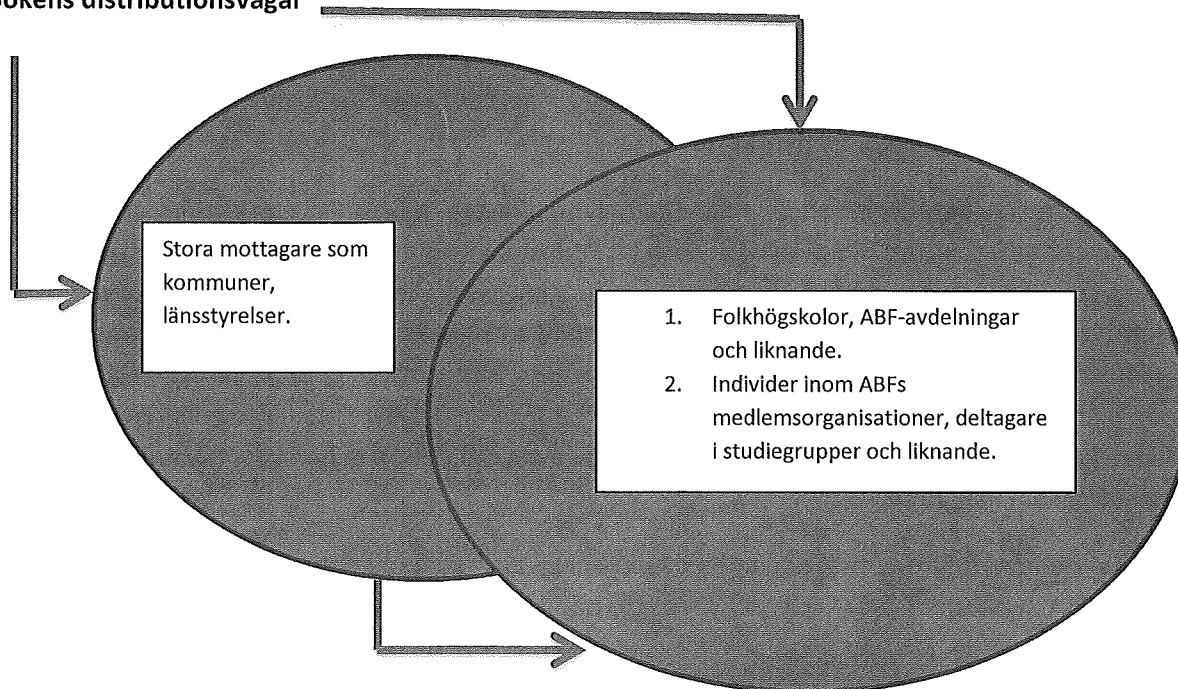
Inför projektet för att ta fram ABFs Medborgarbok på svenska upptäckte vi att det inte fanns något kortfattat, vardagsbetonat och heltäckande introduktionsmaterial inom samhällsorientering. De material som fanns var antingen komplexa och mycket omfattande och oftast specialiserade inom ett enda område (till exempel försäkringar eller studier), eller studiematerial för att lära sig svenska, med samhällsinformation som en del av kursboken. Denna information var inte heltäckande eller systematisk på det sätt som nu är fallet i ABFs Medborgarbok eller i förordningen. Projektmålet var att översätta ABFs Medborgarbok till fem språk (arabiska, dari, engelska, ryska och somaliska), med samma innehåll som i den ursprungliga boken.

För att genomföra översättningarna tog vi in offerter från tre översättningsfirmor. Vi begärde likaledes in tre offerter för tryckningen. Avsikten var att trycka 1000 exemplar av varje språk, totalt 5000 böcker. Boken behöll sin ursprungliga layout och bindning. Layouten på arabiska och dari (som skrivs med arabiska tecken och sidordning) visade sig vara en ganska svår nöt att knäcka.

Boken skulle distribueras enligt en plan liknande den som användes för att sprida den första versionen av boken, den på svenska. Detta innefattade spridning såväl till centrala och stora aktörer inom området som kommuner och länsstyrelser, såväl som till andra, mindre kända.

Vägen till målgruppen kan på detta sätt sägas vara två olika, enligt följande modell:

Bokens distributionsvägar

Den slutliga målgruppen – de nyanlända från tredje land – kan enligt denna modell ske genom två huvudsakliga kanaler. Dels genom myndigheter, stora organisationer (utbildningsanordnare) och liknande. Där finns både administratörer och andra nyckelpersoner inom området som kommer att ha en aktuell och fortsatt betydelse för kunskapen om och vidare spridningen av boken, och personer (rektorer och lärare) som har direktkontakt med bokens slutliga användare inom den egna organisationen.

Den andra kanalen till målgruppen går via mindre enheter, men med nätverk som har korta vägar och fungerar nära målgruppen. Det kan vara ABF-avdelningar i hela landet, folkhögskolor med verksamhet för målgruppen, integrationsprojekt av skilda slag och andra. Inom ABF finns ett stort antal medlemsorganisationer som organiserar personer från olika etniska grupper, och flera av dem har hela tiden varit engagerade i översättningsprojektet. Bland dessa grupper finns många idag som använder boken.

3. PROJEKTETS GENOMFÖRANDE

När projektet blivit godkänt diskuterade referensgruppen huruvida innehållet skulle ändras eller uppdateras på något sätt. Gruppen kom fram till att såväl innehåll som layout skulle behållas oförändrat. Redan från början har vi valt att hålla boken så neutral som möjligt vad gäller faktauppgifter av tidsmässigt mer instabilt slag (regelverk inom socialförsäkringar, exakta ersättningsnivåer och liknande), och istället använt handledarboken för att ge tips på var man kan hitta aktuella uppgifter av detta slag. Därmed fanns det inte något behov av en uppdatering. Handledarboken uppdateras vi behov på hemsidan.

7

I referensgruppen och i det dagliga arbetet på ABF Södra Småland finns goda möjligheter till att veta mer om tredjelandsmedborgares behov av samhällsinformation. Vi har medlemsorganisationer och anställda med denna bakgrund. Såväl i referensgruppen som via spontana kontakter har åsikter om behovet av en översättning och bokens innehåll framförts, och i många fall visat sig vara till stor nytta. Inte sällan är det föreningar som använt den svenska versionen som har tagit kontakt för att fråga efter översättning till det aktuella modersmålet. Från denna grupp kommer de personer som arbetat med korrekturläsningen av den översatta boken.

Ett utskick gjordes i januari 2012 med ett ex på varje översatt språk som gjordes till samtliga kommuner och länsstyrelser i landet, ett stort antal Arbetsförmedlingar, ett stort antal folkhögskolor, samtliga ABF-enheter och andra intresserade som arbetar inom området och som vi på olika vägar har fått kontakt med, till exempel via konferenser, kommunala möten, medlemsorganisationer.

I detta utskick fanns, utöver ett ex av boken på varje nytt språk, också ett presentationsbrev och en folder i A4-format med kontaktinformation. Böckerna har därefter presenterats på ABF Södra Smålands hemsida, via ABF-förbundets informationsutskick till alla anställda och på en pressrelease på ABF Stockholm den 15 februari. Det kommer en artikel i ABFs tidning Fönstret.

Hela den upplaga som tryckts inom projektet kommer på detta sätt att spridas kostnadsfritt till ett brett spektrum mottagare. Vår bedömning är att just dessa mottagare har stora möjligheter att sprida boken och kunskapen om boken vidare, i sina egna nätverk.

4. RESULTAT OCH ERFARENHETER

Projektet har uppnått målet att översätta ABFs Medborgarbok till fem språk (arabiska, dari, engelska, ryska och somaliska). Projektet har likaså genomfört den spridningsplan som planerades, och boken har distribuerats till mottagarna inom planerad tid.

De erfarenheter vi har fått från projektet är därmed i huvudsak positiva. De svårigheter som uppkommit har kunnat lösas med rimligt resultat. Svårigheterna har varit:

- Att hitta kompetenta översättare på alla språken. Vi anlidade en professionell översättningsbyrå. När vi fick det översatta materialet korrekturlästes det av personer vi anlidade. I 4 av de 5 fallen (arabiska, engelska, ryska och somaliska) var översättningarna utan större anmärkningar. Vad gäller det femte språket, däremot, fanns stora anmärkningar. Vi anlidade då en annan översättare lokalt, men inte heller han klarade av att göra en fullgod översättning. Då anlidades ytterligare en person, och arbetet kunde slutföras med gott resultat.
- Layoutarbetet inför tryckning av produkter på språk som använder arabiska tecken (i detta fallet arabiska och dari) är tidsödande.
- Tidramarna för projektet var realistiska från början, och de höll länge under projektet. Det var först när svårigheterna med att få översättningen till dari klar i tid som vi tvingades ansöka om förlängning.

Projektet har bidragit till att introducera och tillämpa EUs grundprinciper för integration, i synnerhet artikel 4 ("Grundläggande kunskap om värdsamhällets språk, historia och institutioner är absolut nödvändig för integrationen. Att ge invandrarna möjlighet att förvärva denna grundläggande kunskap är viktigt för en framgångsrik integration.") I och med att ABFs Medborgarbok nu finns på de mest aktuella språken bland tredjelandsinvandrarna, ökar möjligheterna till att de denna "absolut nödvändiga" information på modersmålet tidigt i processen. Andra principer, som 2, 3, 5, 6, 7 och 9 främjas också av Medborgarboken på många nyanländas modersmål. Ökade kunskaper om det omgivande samhället, dess institutioner och värderingar ökar möjligheterna för positiva och givande kontakter för båda parter, och minska risken för utanförskap och diskriminering. I förlängningen kan det förkorta vägen till etablering på arbetsmarknaden.

Det pågår ett antal studiecirkel inom ABF, kurser på folkhögskolor och bland andra utbildningsanordnare där boken används, antingen på svenska eller på något av de andra språken. Det förekommer att man använder versionerna parallellt, en svensk och en översatt. På så sätt blir boken också ett stöd i språkundervisningen. Det förekommer också att nyanlända väljer att studera samhällsorientering med hjälp av ABFs Medborgarbok på svenska, trots svaga språkkunskaper till en början, därför att de vill lära sig det svenska på svenska från början. Oavsett vilken väg man väljer, har de stor nytta av boken, vilket vi ofta får feedback om.

Vi får dagligen telefonsamtal och e-post från personer som arbetar med integrations- och mottagningsfrågor, som har hört talas om boken eller sett den bland kollegor. Intresset är stort, i dagsläget är det särskilt markant vad gäller versionerna på somaliska och arabiska.

ABF Södra Småland har ansökt om och fått beviljat av Integrationsfonden ytterligare ett projekt där ABFs Medborgarbok spelar en central roll, "Sweden in a Box". I detta projekt arbetar vi vidare med

Slutrapport Integrationsfonden. Projekt 2010-0060. Översättning av ABFs Medborgarbok.

att använda boken på fler sätt, och kombinera den med metoder som gör att vi når ytterligare målgrupper. Detta projekt avslutas 20140630, och vi kommer att ta fram en produkt med metoder som ytterligare vidgar målgruppen för ABFs Medborgarbok.

5. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

En slutsats vi, och många med oss, att döma av kontakter med andra organisationer och aktörer inom området, kan dra är att detta är en del av samhället där det behövs mycket arbete, innovativt tänkande och uthållighet. Utmaningarna är onekligen stora och svåra. Tidiga utbildningsinsatser är en del av lösningen, och att utveckla denna typ av material är både nödvändigt och uppskattat.

Växjö 24 april 2012

.....

Marianne Paine

Projektledare

